

Przyszłość stosunków polsko- niemieckich w obliczu wojny w Ukrainie

dr Thomas Mehlhausen, Adrian Wagstyl

Październik 2023

Streszczenie

Wojna Rosji z Ukrainą i październikowe wybory parlamentarne w Polsce prowadzą do szeregu pytań o przyszłość stosunków polsko-niemieckich. Poniższe cztery scenariusze mają na celu określenie kształtu relacji pomiędzy Berlinem a Warszawą do 2040 r. Ich przedmiot nie obejmuje prognozowania rozwoju obecnej sytuacji politycznej w obu państwach, np. analizy i oceny wydarzeń związanych z wyborami parlamentarnymi w Polsce. Rok 2023 został przyjęty wyłącznie jako punkt wyjścia do dalszych, długoterminowych rozważań dotyczących stosunków dwustronnych. Na tej podstawie opracowano rekomendacje polityczne w zakresie działań mających na celu skuteczne kształtowanie wspólnej przyszłości.

W pierwszym scenariuszu wojna rosyjsko-ukraińska przekształca się w zamrożony konflikt. Zmniejszone oczekiwania wzajemne pomiędzy Polską a Niemcami zapobiegają rozwojowi dalszych sporów dwustronnych. W drugim scenariuszu Ukraina przystępuje bez Krymu do UE i NATO po zawarciu traktatu pokojowego z Rosją. Integracja Kijowa z Zachodem prowadzi do kryzysu w stosunkach polsko-niemieckich ze względu na napływ nowej fali emigracji ukraińskiej do Niemiec i związany z tym wzrost popularności nacjonalistycznej Alternatywy dla Niemiec (AfD). W trzecim scenariuszu wojna rosyjsko-ukraińska dobiega końca. Nie prowadzi to jednak do szybkiej integracji UE z Ukrainą ze względu na niezdecydowanie Zachodu i spowodowany tym wzrost popularności tamtejszych ruchów nacjonalistycznych. W ostatnim scenariuszu Rosja podbija całe terytorium Ukrainy, prowadząc do upadku fundamentalnych założeń niemieckiej "Ostpolitik". Polska zostaje uznana za wiodący głos w polityce wschodniej UE. Ostatecznie Niemcy i Polska kładą nacisk na współpracę, zwłaszcza w polityce bezpieczeństwa, przywiązując mniejszą wagę do różnic w pozostałych obszarach polityki.

Treść

Przyszłość stosunków polsko-niemieckich w obliczu wojny w Ukrainie	1
1 Scenariusz: Milczący nieznajomi	4
1.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.	4
1.2 Spadająca solidarność z Ukrainą w UE (2023-2027)	4
1.3 Stopniowe oddalanie (2028-2032)	5
1.4 Głęboka nieufność pomiędzy wyobcowanymi sąsiadami (2033-2040)	5
2 Scenariusz: Rozczarowani sąsiedzi	6
2.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.	6
2.2 Skuteczna "Ostpolitik" i odwilż polityczna (2023-2026)	6
2.3 Duch optymizmu po rosyjsko-ukraińskim traktacie pokojowym (2027-2032)	6
2.4 Różnice polityczne - kryzys zaufania (2033-2040)	7
3 Scenariusz: Pragmatyczni partnerzy	7
3.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.	7
3.2 Polsko-niemiecka niezgoda w powojennym porządku międzynarodowym (2023-2026)	7
3.3 Nietrwała odwilż polityczna (2027-2035)	8
3.4 Konflikty strukturalne pomimo zbliżenia ideologicznego (2036-2040)	8
4 Scenariusz: Konieczni sojusznicy	9
4.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.	9
4.2 Spadające wsparcie dla Ukrainy - zyski terytorialne Rosji (2023-2026)	9
4.3 Kontynuacja rosyjskiej agresji - wzajemne oskarżenia polsko-niemieckie (2027-2031)	9
4.4 Solidarność z historycznego obowiązku (2032-2040)	10
5 Rekomendacje polityczne dotyczące działań w stosunkach dwustronnych	10
Impressum	12
Autorzy	12

1 Scenariusz: Milczący nieznajomi

1.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.

Wraz z upływem lat Ukraina zostaje zaakceptowana jako kolejne państwo Europy Wschodniej z zamrożonym konfliktem. Z jednej strony podzielona wewnętrznie UE odstępuje od aktywnej polityki wschodniej. Z drugiej strony nowy reżim rosyjski łagodzi ton w polityce zagranicznej i proponuje normalizację stosunków z Zachodem. Niewielkie oczekiwania w relacjach polsko-niemieckich zapobiegają dalszym rozczarowaniom.

1.2 Spadająca solidarność z Ukrainą w UE (2023-2027)

Ze względu na bliskość geograficzną z Ukrainą, Niemcy i Polska chcą utrzymać coraz bardziej kontrowersyjną politykę wschodnią w agendzie UE. Nowa koalicja KO-TD-Lewica uznaje, że UE wkrótce samodzielnie będzie musiała zagwarantować bezpieczeństwo w Europie. Pod koniec 2023 r. USA wstrzymują pomoc wojskową dla Ukrainy wskutek wewnętrznych sporów o wydatki budżetowe na 2024 r. Państwa członkowskie NATO zaś rozpoczynają rozmowy na temat nadmiernego zaangażowania Sojuszu w Ukrainie.

Brak broni i amunicji po stronie ukraińskiej umożliwia Rosji podbój kolejnych regionów Ukrainy. W reakcji na to rząd polski zaprasza państwa członkowskie UE na szczyt Europy Wschodniej w Warszawie w celu budowy większego wsparcia dla Kijowa. Polska proponuje utworzenie funduszu na rzecz odbudowy Ukrainy i wyznaczenie terminu rozpoczęcia unijnych negocjacji akcesyjnych. Sprzeciw Węgier uniemożliwia realizację tych planów. Warszawa przekonuje jednak Niemcy, Francję, Skandynawię, państwa Beneluksu i państwa bałtyckie do powołania zaproponowanego funduszu w formie wzmocnionej współpracy.

1.3 Stopniowe oddalanie (2028-2032)

Wraz z czasem wojna w Ukrainie prowadzi do wzajemnego rozczarowania oraz wyobcowania w stosunkach polsko-niemieckich. Wśród Niemców powstaje poczucie, że konflikt rosyjsko-ukraiński ich nie dotyczy. Polacy natomiast zmuszeni są do zaakceptowania faktu, że zachodnia pomoc dla Ukrainy osiąga swoje granice. Nowa koalicja rządowa, składająca się z Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej/Unii Chrześcijańsko-Społecznej w Bawarii (CDU/CSU) oraz Wolnej Partii Demokratycznej (FDP) ogłasza w 2029 r. powrót do polityki tzw. "schwarze Null", tj. zrównoważonego budżetu publicznego. Najważniejszą deklaracją rządu Niemiec w tym zakresie jest utrzymanie niemieckiego modelu życia w obliczu kryzysu gospodarczego, który jest skutkiem nasilającej się wojny handlowej między Chinami a USA. W Warszawie wzbudza to obawy, że Niemcy znacznie zmniejszą wydatki wojskowe, w tym wsparcie dla Ukrainy.

Berlin wyraża zaniepokojenie autorytarnymi tendencjami i konfrontacyjną postawą ukraińskiego prezydenta Zeleńskiego. Spotyka się to ze zdecydowaną odpowiedzią liberalnego rządu w Warszawie. Ostrzega on, że jest to część planu Kremla. Ma to być sposób na podzielenie Zachodu poprzez kampanię dezinformacyjną i zmniejszenie wsparcia dla Ukrainy. Priorytety UE ulegają jednak całkowitej zmianie po eskalacji konfliktu cypryjskiego pomiędzy Turcją a Grecją. W obliczu grożącej wojny pomiędzy członkami NATO, najważniejszym celem zarówno Sojuszu Północnoatlantyckiego, jak i UE jest znalezienie kompromisowego rozwiązania powstałego sporu.

1.4 Głęboka nieufność pomiędzy wyobcowanymi sąsiadami (2033-2040)

W oparciu o ideologię pacyfizmu, rząd Socjaldemokratycznej Partii Niemiec (SPD) oraz Sojusz 90/Zieloni (B90/Grüne) popiera dążenie nowego przywództwa na Kremlu do poprawy stosunków z UE i NATO. Chociaż Moskwa nie jest gotowa zrezygnować z zaanektowanego terytorium Ukrainy, odchodzi ona od antyzachodniej retoryki i wstrzymuje kampanię dezinformacyjną przeciwko Ukrainie. Ze względu na kryzys gospodarczy po wojnie i zwiększoną zależność od Chin, Rosja wyraża zrozumienie dla członkostwa Ukrainy w UE i NATO. Ponadto Kreml proponuje współpracę z UE na wzór gorbaczowskiego "Wspólnego Europejskiego Domu".

Polska jest zaniepokojona gotowością większości państw członkowskich UE, w tym Niemiec, do normalizacji stosunków z Rosją ze względu na wymagający większej uwagi konflikt cypryjski. Pomimo różnych programów społeczno-gospodarczych, Konfederacja i PiS zgadzają się na powołanie wspólnego rządu po wyborach parlamentarnych w 2035 r. Po nieudanym referendum w sprawie Polesxitu, nowy

prawicowy rząd ogłasza wyjście Polski ze strefy Schengen i wprowadza bardziej restrykcyjną politykę azylową. W 2040 r. Polska i Niemcy są bardziej poróżnieni niż kiedykolwiek od czasów zakończenia zimnej wojny.

2 Scenariusz: Rozczarowani sąsiedzi

2.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.

Pomimo udanej współpracy w polityce wschodniej, stosunki polsko-niemieckie ponownie znajdują się pod silną presją. Po zakończeniu wojny w Ukrainie i jej przystąpieniu do UE, nowa fala emigracji ukraińskiej do Niemiec zwiększa popularność AfD. Skutkuje to zaostrzeniem kursu niemieckiej polityki zagranicznej przez rząd mniejszościowy, który składa się z CDU/CSU oraz FDP.

2.2 Skuteczna "Ostpolitik" i odwilż polityczna (2023-2026)

Przełom w niemieckiej "Ostpolitik" skutkuje poprawą stosunków dwustronnych, które do tej pory naznaczone były konfliktami związanymi z polskimi żądaniem w zakresie powojennych reparacji od Niemiec. KO, TD i Lewica wygrywają wybory parlamentarne w Polsce w 2023 r., a nowy rząd B90/Zieloni-CDU/CSU w Niemczech proponuje w 2025 r. bardziej ambitną "Ostpolitik" jako główny cel swojej polityki zagranicznej. Tajemnicą poliszynela jest, że Warszawa jest gotowa poprzeć przedłużenie kadencji Ursuli von der Leyen na stanowisku przewodniczącej Komisji Europejskiej w razie pozytywnego stanowiska Berlina w sprawie przyspieszenia integracji Ukrainy z UE.

Pomimo braku zgody w UE w przedmiocie rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z państwem znajdującym się w stanie wojny, Warszawa i Berlin z sukcesem proponują nowy mechanizm "wstępnych negocjacji". Nie są one prawnie wiążące i formalnie nie przybliżają Ukrainy do członkostwa w UE. Ich celem jest przygotowanie podstaw do przyszłych rozmów akcesyjnych. Inicjatywa ta przynosi nową nadzieję dla nękaną wojną Ukrainy.

2.3 Duch optymizmu po rosyjsko-ukraińskim traktacie pokojowym (2027-2032)

Rosnąca liczba ofiar i długotrwała recesja gospodarcza prowadzą do zmęczenia wojennego w Ukrainie i Rosji. Na początku 2030 r. Moskwa akceptuje traktat pokojowy, zgodnie z którym uzyskuje ona prawo do Krymu w zamian za zrzeczenie się obszarów wschodniej Ukrainy i uznanie jej członkostwa w UE i NATO. W następującym po tym referendum, dążenie Ukraińców do pokoju i dobrobytu oraz pragnienie szybkiej integracji z Zachodem przeważają nad patriotycznymi wizjami zachowania Krymu. Rosyjska propaganda przedstawia pokój z Ukrainą jako zwycięstwo nad Zachodem. Ukraina natomiast dołącza zarówno do UE, jak i NATO wraz z końcem 2030 r.

W Polsce i w Niemczech integracja Ukrainy z Zachodem jest powszechnie uznawana za istotny wkład w promowanie stabilności i dobrobytu w Europie Wschodniej. Akcesja Ukrainy do UE prowadzi jednak do konfliktów w unijnej polityce imigracyjnej. Polsko-niemiecka inicjatywa szybkiego przyjęcia Kijowa do strefy Schengen skutkuje napływem kilku milionów Ukraińców do Niemiec.

2.4 Różnice polityczne - kryzys zaufania (2033-2040)

Pomimo sukcesów w polityce wschodniej, stosunki polsko-niemieckie stają się najbardziej konfliktowe od czasów zimnej wojny. W Polsce wciąż istnieje silne poczucie solidarności ze wschodnim sąsiadem. W Niemczech natomiast AfD instrumentalizuje rosyjsko-ukraiński traktat pokojowy. Wskazuje, że został on zawarty zbyt późno i konsekwentnie ostrzega przed masową emigracją ukraińską. Po bezskutecznej próbie powołania wielkiej koalicji w następstwie wyborów do Bundestagu w 2033 r., CDU/CSU i FDP tworzą rząd mniejszościowy. AfD uznaje, że istnieje on wyłącznie dzięki jej poparciu.

W Warszawie koalicja rządowa KO-Lewica jest zaniepokojona rosnącym wpływem AfD na politykę federalną Niemiec. Obawia się przy tym, że jest to zwiastun nowej odsłony niemieckiej polityki siły. W odpowiedzi na kolejną falę emigracji ukraińskiej w Niemczech, nowy kanclerz z CSU wzywa do zawieszenia swobody przepływu pracowników w UE. W dodatku, rząd niemiecki wznawia rosyjskie dostawy energii poprzez Nord Stream 1 i Nord Stream 2. Odmawia również zwiększania składek członkowskich do UE po akcesji Ukrainy. Warszawa nie uznaje wyjaśnienia, że konserwatywny rząd niemiecki realizuje jedyną rozsądną politykę, aby zapobiec zwycięstwu AfD w kolejnych wyborach.

3 Scenariusz: Pragmatyczni partnerzy

3.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.

KO chwali współpracę z niemieckim rządem koalicyjnym, w skład którego wchodzi CDU/CSU, B90/Grüne oraz FDP. Dotyczy to zwłaszcza polityki wschodniej. Zakłada ona stopniowe członkostwo Ukrainy w NATO i ścisłe stosowanie kryteriów kopenhaskich przy jej akcesji do UE. Różnice strukturalne pomiędzy Polską a Niemcami są jednak wciąż zauważalne w kluczowych obszarach polityki unijnej.

3.2 Polsko-niemiecka niezgoda w powojennym porządku międzynarodowym (2023-2026)

USA i UE dostarczają Ukrainie liczne myśliwce w obliczu konfliktu dyplomatycznego między Moskwą a Pekinem. Zachodnie sankcje nałożone na Rosję są coraz skuteczniejsze. Prowadzi to do utraty poparcia przez Putina i odsunięcia go od władzy. Rosja jest zmuszona do wycofania wojska z Ukrainy, w tym z Krymu. Oficjalnie Moskwa nie uznaje jednak strat terytorialnych. Pomimo całkowitego zniesienia sankcji z czasów wojny przez USA i UE, w stosunkach dyplomatycznych z Rosją nadal utrzymuje się nieufność. W reakcji na to rząd SPD wskazuje na potrzebę zaoferowania Rosji znaczących zachęt do wznowienia

pokojowej współpracy. Rząd w Polsce, na czele którego stoi KO, ostrzega zaś przed powtórzeniem błędów z przeszłości. Ponadto Warszawa stara się o szybkie przystąpienie Ukrainy do UE. Berlin natomiast podkreśla, że w obliczu afer korupcyjnych w otoczeniu prezydenta Zełenskiego, Kijów musi najpierw dostosować się do kryteriów kopenhaskich. Efektem jest znaczne pogorszenie stosunków polsko-niemieckich.

Różnice pomiędzy Niemcami a Polską są również zauważalne w obszarach polityki, w których Berlin liczył na szybki powrót do skutecznej i pragmatycznej współpracy po zmianie rządu w Warszawie. Przedmiotem sporu w przestrzeni medialnej wciąż pozostaje kwestia niemieckich reparacji wojennych. Ostatecznie, oba rządy zgadzają się na utworzenie nowej fundacji, której zadaniem jest wspieranie polskich instytucji kulturalnych w odzyskiwaniu dzieł sztuki utraconych podczas II wojny światowej. Dodatkowo, Niemcy, Polska i Francja podejmują współpracę na poziomie unijnym, która skutkuje wprowadzeniem długo oczekiwanego europejskiego podatku dochodowego od osób prawnych. Dla wielu komentatorów polityki zwiastuje to odrodzenie Trójkąta Weimarskiego.

3.3 Nietrwała odwilż polityczna (2027-2035)

Polsce i Niemcom nie udaje się nawiązać wielopłaszczyznowej i długotrwałej współpracy. Pod koniec 2027 r. dochodzi do konfliktu na tle wieloletniej perspektywy finansowej UE na lata 2028-2034. Pomimo proeuropejskiej polityki, Berlin nalega na znaczne ograniczenie budżetu UE w dobie kryzysu gospodarczego. W przeciwieństwie do tego ponownie wybrany rząd KO domaga się przeznaczenia większych funduszy unijnych na rzecz odbudowy Ukrainy.

Pod koniec 2035 r. dochodzi do zbliżania polityki wschodniej obu państw. Z jednej strony Warszawa akceptuje, że przystąpienie Ukrainy do UE musi być uzależnione od spełnienia kryteriów kopenhaskich. Z drugiej strony Berlin popiera polską inicjatywę, polegającą na zawarciu umowy NATO-Ukraina w oparciu o złagodzoną wersję art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego. Zgodnie z tym, w przypadku ataku na jedną ze stron przedmiotowego porozumienia, pozostali sygnatariusze zobowiązani są do dostarczenia jej wszechstronnej pomocy w zakresie broni i sprzętu wojskowego. Umowa ta nie przewiduje aktywnego udziału w wojnie.

3.4 Konflikty strukturalne pomimo zbliżenia ideologicznego (2036-2040)

Po zakończeniu długotrwałej recesji gospodarczej, Komisja Europejska publikuje białą księgę, w której proponuje ograniczenie roli państwa w pokryzysowej gospodarce. Nowy rząd w Polsce, który tworzy PiS, dołącza do opozycyjnego wobec wskazanych zmian bloku państw południowych, realizując tym samym swój postulat wyborczy w zakresie dalszej ochrony krajowych przedsiębiorstw przed niemiecką konkurencją. Odciska to piętno na stosunkach polsko-niemieckich. W przeciwieństwie bowiem do Warszawy, niemiecki kanclerz uważa, że pełna liberalizacja europejskiej gospodarki po kryzysie przyczyni się do szybszej odbudowy.

Berlin i Warszawa z wielkim niepokojem obserwują, jak prozachodnie partie polityczne w Ukrainie tracą poparcie. Zastępują je ruchy nacjonalistyczne, które zdobywają popularność, krytykując niechęć

Zachodu do przyjęcia Ukrainy do UE i NATO. Komisja Europejska nie jest natomiast gotowa do otwarcia nowych rozdziałów w negocjacjach akcesyjnych ze względu na brak sukcesów w transformacji Ukrainy. Proces integracji Ukrainy z Zachodem traci impet. Konflikty historyczne pogarszają stosunki polsko-ukraińskie. Ponadto polski rząd obwinia Niemcy i KO za niepowodzenie polityki wschodniej.

4 Scenariusz: Konieczni sojusznicy

4.1 Stosunki polsko-niemieckie w 2040 r.

Rosja zajmuje całe terytorium Ukrainy. Moskwa oficjalnie oświadcza, że jej celem jest stopniowe "zjednoczenie" pozostałych byłych republik sowieckich. Agresywna postawa Kremla powoduje, że Niemcy i Polska zbliżają się do siebie w polityce zagranicznej. Dotyczy to w szczególności Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej, w której wymiar wojskowy zaczyna odgrywać coraz większą rolę.

4.2 Spadające wsparcie dla Ukrainy - zyski terytorialne Rosji (2023-2026)

Niepowodzeniem kończy się taktyka dywersyjna Pekinu w wojnie zastępczej o Tajwan, która polega na wspieraniu armii rosyjskiej w Ukrainie. Ponownie wybrany na prezydenta USA Donald Trump podejmuje decyzję o zorientowaniu polityki zagranicznej Waszyngtonu na Azję. Zmiana równowagi sił w Europie pozwala Rosji na stałe zdobywanie przewagi w Ukrainie. Ostatecznie udaje jej się zmusić Kijów do podpisania porozumienia ws. zawieszenia broni w 2026 r., które utrwała linię frontu na rzece Dniepr.

W UE pogłębia się konflikt o dalsze wsparcie dla Ukrainy. Z jednej strony rząd w Polsce, stworzony przez KO, TD i Lewicę domaga się zdecydowanej reakcji ze strony Niemiec. Z drugiej strony nowa niemiecka koalicja rządowa składająca się z CDU/CSU oraz FDP nadal odmawia Kijowowi myśliców. Niechęć niemieckich polityków spowodowana jest zmniejszonym zaangażowaniem wojskowym USA w Europie. W oczach polskiej opinii publicznej postawa Berlina kolejny raz dowodzi, że Zachód nie jest zdolny do skutecznego przeciwdziałania imperialistycznej Rosji. Wielu komentatorów po stronie polskiej wskazuje przy tej okazji, że zachowawcza polityka Zachodu przywołuje wspomnienia tragicznych kart historii Polski.

4.3 Kontynuacja rosyjskiej agresji - wzajemne oskarżenia polsko-niemieckie (2027-2031)

Długotrwała wojna w Ukrainie pogłębia wzajemne rozczarowanie pomiędzy Polską a Niemcami. Rozbudowany program socjalny pozwala SPD wygrywać przedterminowe wybory do Bundestagu w 2027 r. W reakcji na śmierć Putina nowy rząd niemiecki proponuje trypunktowy program nowej polityki wschodniej UE. Przewiduje on zniesienie sankcji wobec Rosji, stopniowe wznowienie dostaw

gazu przez Nord Stream 1 i Nord Stream 2 oraz przywrócenie Rady NATO-Rosja z Ukrainą jako obserwatorem. W rezultacie odzyskania władzy przez PiS, który skutecznie wykorzystuje konflikty wewnętrzne w koalicji KO-TD-Lewica podczas kampanii wyborczej w 2027 r., Polska odrzuca powyższy plan. Nowy rząd uzasadnia swój sprzeciw brakiem przekonujących dowodów na zmianę polityki zagranicznej Rosji, porównując przy tym propozycję Niemiec do paktu Ribbentrop-Mołotow.

Na początku 2028 r. nowy reżim rosyjski, z pomocą wojskową Chin, przeprowadza kolejną ofensywę w wojnie ukraińskiej i podbija pozostałe terytorium Ukrainy. Ukraina nie jest już niepodległym państwem, a miliony Ukraińców szukają azylu w UE. Polskie partie polityczne obwiniają Niemcy za agresję Rosji w Ukrainie, prowadząc do zmniejszenia zaufania w stosunkach dwustronnych.

4.4 Solidarność z historycznego obowiązku (2032-2040)

Podczas kolejnych wyborów w Niemczech CDU/CSU korzysta na frustracji z polityki zagranicznej SPD, a także odzyskuje wyborców od radykalizującej się AfD. Następnie tworzy rząd koalicyjny z B90/Grüne oraz FDP. W Polsce PiS wygrywa wybory parlamentarne, powołując się na udaną modernizację armii oraz konieczność przygotowania państwa do zwiększonego prawdopodobieństwa rosyjskiej inwazji. W kolejnych miesiącach nowy polski rząd zaprasza państwa członkowskie UE na nieformalny szczyt bezpieczeństwa w celu uzgodnienia bardziej restrykcyjnej polityki migracyjnej i azylowej UE. Przedmiotem rozmów jest również dalszy rozwój wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Inicjatywa ta spotyka się z dużym zainteresowaniem w Niemczech, zwłaszcza ze strony rządzącej CDU/CSU. Ostatecznie, w 2036 r. Rada Unii Europejskiej zatwierdza nową politykę azylową i zgadza się na przeznaczenie dwóch procent budżetu UE na wydatki wojskowe.

Niemcy i Polska pozostają w ścisłym kontakcie z ukraińskim rządem na uchodźstwie w Warszawie. Zmniejszające się wsparcie Chin dla Rosji i coraz skuteczniejsze walki partyzanckie przeciwko rządowi marionetkowemu w Kijowie budzą nadzieje, że Ukraina wkrótce odzyska niepodległość. Niemiecka "Ostpolitik" jest dalece zdyskredytowana. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa UE jest znacznie wzmocniona, a Polska jest powszechnie zaakceptowana jako wiodący głos w polityce wschodniej UE.

5 Rekomendacje polityczne dotyczące działań w stosunkach dwustronnych

Scenariusze wskazują długotrwałe konsekwencje obecnie podejmowanych decyzji w celu ułatwienia ich oceny oraz skuteczniejszego kształtowania stosunków bilateralnych w przyszłości. Niniejszy zestaw scenariuszy pozwala na zidentyfikowanie dwóch głównych rekomendacji politycznych:

1. Nadzieja na szybkie zakończenie wojny w Ukrainie wskutek zmiany przywództwa w Moskwie nie powinna prowadzić do pospiesznego przywrócenia bliskiej współpracy z Rosją, bez dowodów na głęboką zmianę rosyjskiego reżimu. Jeśli Berlin zbyt szybko powróci do dawnej "Ostpolitik", obawy Polski o znalezienie się w katastrofalnej sytuacji pomiędzy Niemcami a Rosją mogą ponownie zyskać na znaczeniu, pogarszając stosunki polsko-niemieckie.

2. Pomimo tego, że UE przyznała Ukrainie status państwa kandydującego, akcesja do UE wymaga daleko idących zmian w zakresie demokracji i gospodarki rynkowej, aby spełnić kryteria kopenhaskie. Bez względu na toczącą się wojnę, UE powinna nadal aktywnie wspierać Kijów w jego staraniach na rzecz przyjęcia *acquis communautaire* i być gotowa do podjęcia nietypowych działań. Udana integracja Ukrainy z Zachodem może poprawić stosunki polsko-niemieckie.

Podziękowania: Niniejsze scenariusze powstały w oparciu o warsztaty z udziałem polskich i niemieckich ekspertów ds. stosunków dwustronnych. Dziękujemy w szczególności Joannie Andrychowicz-Skrzebie, Piotrowi Andrzejewskiemu, Justynie Bokajło, Irene Hahn-Fuhr, Robertowi Grzeszczakowi, Klaudii Hanisch, Markusowi Hildebrandowi, Łukaszowi Jasińskiemu, Ireneuszowi P. Karolewskiemu, Małgorzacie Kopka-Piątek, Bartowi Kotowi, Magdalenie Lemańczyk, Danielowi Lemmenowi, Elżbiecie Opłowskiej, Sebastianowi Płóciennikowi, Wojciechowi Przybylskiemu, Alexandrowi Radunzowi, Jolancie Szymańskiej, Pierre-Frédéric Weberowi i Piotrowi Womeli. Publikacja jest częścią projektu badawczego pt. "Niemcy i Polska w zróżnicowanej Unii Europejskiej", który jest realizowany przez Uniwersytet w Lipsku, Uniwersytet Warszawski i Fundację Konrada Adenauera. Wsparcie finansowe zostało zapewnione przez Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki. Rozszerzona wersja scenariuszy, wraz z wprowadzeniem metodologicznym, opublikowana została w "Polen-Analysen" z dnia 19 września 2023 r.

Impressum

Autorzy

Thomas Mehlhausen jest doktorem nauk politycznych na Uniwersytecie w Lipsku i koordynatorem projektu badawczego pt. "Niemcy i Polska w zróżnicowanej Unii Europejskiej". Jest również ekspertem w zakresie metod scenariuszowych i wykładowcą na Fern-Universität w Hagen. W latach 2008-2020 był asystentem naukowym na Uniwersytecie w Poczdamie. Jego praca naukowa koncentruje się na integracji europejskiej oraz stosunkach polsko-niemieckich.

Adrian Wagstyl jest doktorantem prawa na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 2021-2022 był asystentem naukowym w projekcie badawczym pt. "Niemcy i Polska w zróżnicowanej Unii Europejskiej" (2021-2022). Jego zainteresowania badawcze obejmują tryby integracji europejskiej, w tym zróżnicowaną integrację, oraz nowe formy zarządzania w UE, np. soft law.

Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

Ul. J. Dąbrowskiego 56
02-561 Warszawa

T +48 22 / 845 93 35
+ 48 22 / 880 01 61

kas.polska@kas.de

Niniejsza publikacja Fundacji Konrada Adenauera służy wyłącznie celom informacyjnym. Nie może być wykorzystywana przez partie polityczne, osoby prowadzące kampanię wyborczą lub osoby wspierające je w celu prowadzenia kampanii wyborczej. Dotyczy to wyborów federalnych, stanowych i lokalnych, a także wyborów do Parlamentu Europejskiego. Metoda przewidywania przyszłości za pomocą scenariuszy jest wynikiem dialogu ekspertów i nie odzwierciedla opinii KAS na temat rozwoju sytuacji politycznej w przyszłości

Tekst tej pracy jest dostępny na licencji "Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International", CC BY-SA 4.0 (dostępnej pod adresem: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>).